

GLADIÁTOR A ŠTĚNĚ

ZDEŇKA HUSÁKOVÁ

GLADIÁTOR A ŠTĚNĚ

ÚTĚK Z POMPEJÍ

Zdeňka Husáková

*Věnováno mé milované rodině – lidské
i zvířecí*

PRVNÍ KAPITOLA

Tma v útrokách lodi. Tíha železných pout, odírajících kůži na zápěstích a kotnících až na kost. Dusivý zápach, vycházející z těl ostatních zajatců. Jejich hlasy. Šepoty. Výkřiky. Prosby. Sténali, modlili se, volali své blízké. Zvraceli, když se dřevěná bestie, v jejímž břiše byli uvězněni, houpala na vlnách.

Všichni byli Germáni – lidé stejného národa, ale různých kmenů. V bývalém životě, v tom před zajetím, se dokázali pohádat do krve. Porvat se pro kdejakou hloupost. Teď vedle sebe leželi namačkaní tak těsně, až bylo nemožné poznat, kde jedno tělo začíná a druhé končí. Ruce měli spoutané okovy, kotníky uvězněné v dlouhé kládě. Umožňovala jim ležet nebo sedět s nepohodlně nataženými končetinami, víc nic. Svaly tuhly, přeležená těla bolela.

Mezi nimi byl Arn, sedmnáctiletý kluk z kmene Kvádů. Také jemu se celou cestu zvedal žaludek. Víc, než houpání lodi za to mohla tržná rána na hlavě. Ještě pořád pekelně bolela. Světlé vlasy kolem ní měl spečené zaschlou krví. Opatrně se toho místa dotkl. Bledá, pohledná tvář se mu zkřivila bolestí. Prsty si prohrábl zacuchané, špinavé prameny. Měl je dlouhé. Jejich koncečky ho šimraly až hluboko pod lopatkami. Vždycky si na svých vlasech zakládal, stejně jako ostatní muži jeho kmene. Žádný germánský bojovník by se dobrovolně nenechal ostříhat. Ve vlasech se skrývala moc válečníka.

Arn měl síly vždycky dost. S mečem se mu vyrovnal málokterý z vrstevníků, jenomže teď se cítil slabší než moucha.

Ruce mu klesly do klína. Řetěz spojující pouta kolem zápěstí protivně zachrastil. Zvuky kolem jako by tím zesílily. Dětský pláč. Hořekování žen a klení mužů. Hukot vln, narážejících do trupu lodi. Po jedné z nich se plavidlo právě zhouplo. Několik lidí začalo znovu zvracet.

Arn se snažil rozdýchat nevolnost. Podpalubím se táhl dusivý zápach, hustý jako smola. Přebíjel i slanou vůni moře. Zajatci byli nuceni ulevovat si rovnou pod sebe, před očima, sluchem, a hlavně čichem svých sousedů. Ti, kteří je tam dole uvěznil, z nich udělali zvířata.

Ale kdo to vlastně byl? Kdo byli jejich tyrani? Arn z nich zatím viděl pouze strupovitého tlusťocha se dvěma vyzáblými pomocníky, kteří zajatcům dvakrát denně přinášeli jídlo. Tedy – ono se to jídlem dalo nazvat jen stěží. Ve skutečnosti to byla odporná šlichta. Hlavy, vnitřnosti a kůže ryb, rozvařené na řídkou kaši. Zbytky toho, co těm nahoře zůstalo po přípravě večeře. Arn se pokaždé snažil přemoci protestující žaludek a sníst co nejvíc. To aby se udržel při síle – jedno zda k útěku, nebo k boji.

Pomalu se vlekoucí čas si krátil vzpomínáním. Musel si nějak zaměstnat mozek, jinak by se ze vši bezmoci a nejistoty zbláznil. Nejčastěji myslel na svou sestřičku Gudrun. Byla pro něj nejbližším člověkem. Jenomže co se s ní stalo?! Na mysli mu vytanula poslední souvislá vzpomínka, než se probudil s bolavou hlavou svázaný v nitru neznámé lodi, plující kdoví kam...

...stál nad bezvládným tělem své sestry. Nebyla mrtvá. Jasně viděl, jak se jí hrudník pod šedou halenou pravidelně zdvíhá. Všechno bylo špatně. Už od začátku.

Nebylo to poprvé, kdy bojovníci kmene Kvádů zaútočili na některou z nepřátelských osad, dřepících na hranici s jejich územím jako vředy na čisté kůži. Jenže tentokrát je pronásledovala nepochopitelná smůla. Osadu obývali veteráni z pomocných římských legií. Každý z nich získal za dvacetiletou službu v armádě občanství a kus germánské půdy. Samotných Germánů se nikdo na nic neptal. Proč taky? Pro Řím byli opovrhovanými barbary, tvory jen o stupínek lepší než zvířata. Germáni se však uměli bouřit. Přepadali vesnice nechtěných cizinců a snažili se je vytlačit zpátky na římské území.

Bohužel byli tentokrát bývalí legionáři, kteří se vyhnuli z nitra svých domů, vyzbrojeni lépe, než Kvádové předpokládali. Bitva, která se vzápětí strhla, byla krvavá. Po celý čas boje se Arn držel sestřičce na blízku a chránil ji, jenže sám měl co dělat, aby si uhájil holý život. Bil se jako lev, ale vysloužilí vojáci měli víc zkušeností než sedmnáctiletý kluk, který se trestné výpravy účastnil poprvé.

Nejdřív viděl padnout otce a staršího bratra. Šílel smutkem, ale bojoval dál. Když měl čas znovu se rozhlédnout, uviděl Gudrun. Ležela na zemi. Rozběhl se k ní. Na vlastní bezpečí v tu chvíli nemyslel. Jediné, na čem záleželo, byla jeho sestra.

Postavil se nad ní se zakrváceným mečem v ruce. Zuřivě odrážel výpady nepřátel. Obklopili ho jako smečka vlků. Hladověli po jeho krvi. V tu chvíli už byl na bitevním poli jedním z mála Kvádů, kteří ještě stáli na nohou.

Ostatní leželi na promočené, rozbahněné zemi a buď právě umírali, nebo už byli mrtví.

Jeho sestra však dosud žila.

„Gudrun, prober se!“ křikl na ni, zatímco se snažil udržet nepřítele v bezpečné vzdálenosti. Zdálo se mu, že boj už trvá celou věčnost. Meč mu v ruce ztěžkl. Svaly vyčerpané dlouhou námahou se neovladatelně chvěly. Celý se trásl únavou. Nohy v promočených botách se bořily hluboko do klouzavé břečky z bahna a tělních tekutin. Pach krve byl všude. Krve a nedůstojného umírání. Arn věděl, že ani on už nevydrží dlouho vzdorovat.

„Tak Gudrun, vstávej!“

Ani se nepohnula. Dál ležela na rozměklé zemi, oči zavřené a hezký obličej bledší než kdy jindy. Hřívu hnědých vlasů měla kolem sebe rozprostřenou jako polštář z vodních řas. Ale dýchala, žila! Arn si tím byl jistý! Vždycky poznal, jak se cítila. Byli dvojčata, třebaže se navzájem tak málo podobali. Pouto, které mezi nimi vzniklo nejspíš už v matčině lůně, zůstávalo silné.

Proto teď bratr odmítal opustit tělo své sestry a se zoufalým odhodláním odrážel meče veteránů. Vrčel na ně jako vztekly pes a mezi zuby drtil nadávky. Vypadal hrozivě. Obličej měl potřísněný krví. Cizí i tou vlastní. Vojáci mu odpovídali výsměchem. Musel se točit dokola, aby mu nevpadli do zad. Kruh kolem něj se zmenšoval. Proč ho už dávno nezabili? Někteří měli dlouhá kopí. Snadno mu je mohli vrazit do těla. Tak proč si s ním tak ošklivě hráli?

Arn tehdy ještě nevěděl, jak žádání jsou mladí, silní otroci. Zvlášť, když jsou k tomu ještě pohlední. Jak moc po nich římská říše hladoví a jak dobře za ně platí.

Pak mu v bahnité půdě podklouzly nohy. Rozhodil rukama, jak se marně snažil udržet rovnováhu. S výkřikem se svalil na záda. Ihned byli na něm. Zavalili ho jako lavina. Páchli potem a krví. Bránil se a křičel. Kousal. Oháněl se pěstmi. Pak ho někdo uhodil jílcem meče do hlavy. Všechno kolem zčernalo...

Ze vzpomínek Arna vytrhl dotyk cizí ruky. Malá dlaň se mu olámanými nehty bolestivě zaryla do boku. Otočil se k děvčátku, které leželo spoutané po jeho levé straně. Doma jí říkali Červenka, bylo jí deset let a moc se bála. Svěřila se mu s tím minulé noci, kterou proplakala s obličejem zabořeným do jeho ramene.

„Kam nás vezou?“ zakňourala holčička do burácení moře. V téměř absolutní tmě se blýskala jen bělma jejích vyděšených očí. Takhle se ptala často.

Arn jí ani tentokrát neodpověděl. Nevěděl co.

Místo toho se odněkud ze tmy ozval mrzutý mužský hlas: „Kam jedeme? To by mě taky zajímalo!“

„Podle mě plujeme do Říma,“ pronesl někdo jiný.

„Nebo možná na ostrov Délos,“ přidala se rozrušeně jakási žena. „Slyšela jsem, že tam mají obrovské trhy s otroky.“

„Pche! Ty jsi toho tak slyšela!“ vysmál se jí mrzout. „Proč by nás vezli někam na konec světa, když do Říma je to jenom pár dní plavby?“

Arn se otočil tváří k holčičce, i když ji sotva mohl vidět. „Ty si z té cesty k moři něco pamatuješ?“

„Jo,“ fňukla nešťastně. Nechtělo se jí o tom mluvit, ale snažila se udělat svému staršímu kamarádovi radost. „Všechny nás drželi v jedné vojenské pevnosti. Tebe taky, jenomže jsi celou dobu spal. Byla tam i moje máma, ale když si pro nás přišel ten pán, ten... Marcellus, vybral si jenom některé z nás. Maminku nechtěl. Říkal, že už je moc stará. Ale to není pravda! Maminka je mladá a krásná! Proč říkal tak ošklivé věci?“

„Protože je to pitomec!“ pronesl Arn zlostně. Přitom si pomyslel, jak rád by měl toho Marcella právě teď po ruce. „Nebreč. Radši mi řekni, co se dělo potom.“

„Maminka moc plakala. Já taky. Prosila toho člověka, aby nás od sebe neodděloval. Vysmál se jí. Řekl, že takové staré... ne, to nemůžu opakovat!“ Děvčátko se znovu rozvzlykalo.

Arn už se z ní nepokoušel vytáhnout zbytek příběhu. K čemu taky? Uměl si ho doplnit sám. Do přístavu je museli dovézt v zamřížovaném voze. Ale jak se dostal do té vojenské pevnosti, odkud ho otrokář koupil? Od území Kvádů sídlila nejbližší posádka legií v Carnuntu. To bylo veliké město a vojenská pevnost zároveň, střežící nebezpečnou hranici mezi svobodnou Germánií a územím porobeném římskou říší.

Že by tam Arna dovezli sami veteráni z napadené vesnice? Na tom by nebylo nic zvláštního. Vždycky bylo výhodnější zajatce zpeněžit, než jim prostě jen podříznout krky. Otázkou zůstávalo, jestli prodali i jeho sestru. Protože Gudrun žila, tím si byl Arn naprosto jist! Poznal by, pokud by byla mrtvá. Jeho srdce by mu to řeklo.

Však ji také hned po svém probuzení v nitru lodi volal. Křičel její jméno tak dlouho, až skoro ochrptěl. Nikdo mu neodpověděl. Ať už byla Gudrun kdekoli, rozhodně se s ním netísnila v páchnoucím podpalubí.

„Ale proč nás tam vezou?!“ ozvala se znovu Červenka, která se tmy a ticha bála víc než mužů nahoře na palubě. „Chci se vrátit zpátky k mámě!“

„To máš teda smůlu!“ odpověděl jí zase ten mrzoutský mužský. „Svoji mámu už nikdy neuvidíš.“

„Zbláznil ses?!“ okřikla ho jakási žena. „Proč jí říkáš takové věci?!“

„A není to snad pravda?“ nedal se umlčet muž. „Římský psi nás prodají na trhu dalším Římanům a my jim budeme muset sloužit, dokud nechcípne! Nekňuč, mrně. Holka jako ty to bude mít dobrý. Nejspíš si tě koupí nějaký pracháč, abys mu zahřejvala postel.“

„Mlč, hlupáku!“ zhrozila se žena. „Neboj se, holčičko. Ono to nebude tak zlé. A nebreč už. Tvoji mámu by trápilo, kdyby věděla, jak seš smutná.“

Červenku zmínka o matce rozplakala ještě víc, ale snažila se to tajit. Spolu s ní se rozvzlykali i někteří ostatní. Mnozí z nich už byli dospělí lidé. Rozesmutnily je vzpomínky na rodiče a děti, ponechané někde v dáli. Mohli jenom snít o tom, že se k nim snad jednou budou smět vrátit.

„Nezoufejte, lidi,“ snažila se je znovu utěšit ta statečná žena. „Všechno dobře dopadne. Jenom musíme zůstat silní, rozumíte? Nesmíme se vzdát. Bohové nás v tom nenechají!“

Arn strávil noc neklidným, trhaným spánkem. Kdykoli otevřel oči, připadal si jako v hrobě. Znehybněný, s nedostatkem čerstvého vzduchu k dýchání, zato s dotírajícími, neradostnými myšlenkami. Oddechl si, když začalo škvírami ve stropě, který byl pro ty nahoře palubou, pronikat do podpalubí slabé světlo. Podle toho se dalo odhadnout, že nastalo ráno.

Tentokrát se ale něco změnilo. Nad hlavami zajatců se ozýval dusot mnoha nohou. Hřímali tam vzrušené hlasy mužů. Poklop do temného nitra lodi se otevřel. Arn zbystřil. Ještě bylo příliš brzy, aby jim přinesli jídlo. Nemýlil se. Místo strupovitého kuchaře sešlo do podpalubí pět námořníků. Netvářili se ani trochu přátelsky. V rukou třímali hole. Holčička vedle Arna se rozplakala strachy.

DRUHÁ KAPITOLA

„Jsi neschopný slaboch! Táhni mi z očí!“

Taková slova slyšel včerejšího večera šestnáctiletý Marcus z úst svého otce. Odmítl totiž potrestat nešikovnou otrokyni, která mu při obsluhování vylila trochu omáčky do klína. Škoda se nestala téměř žádná, ale Decima Gavia Venusta – přísného pána domu, to velmi rozladilo. Jeho vůbec rozčílila každá hloupost. Možná proto byla mladičká otrokyně při práci tak vydešená a tím pádem i nepozorná.

Alespoň tak si to vysvětloval Marcus. Dobře jí rozuměl. Jemu samotnému se nervozitou svíral žaludek pokaždé, když zaslechl otcův hlas. Ačkoli si přál být synem, na kterého by mohl být Decimus hrdý, nehodlal si to zajistit ubližováním už tak dost týrané dívenky. Odmítnout otcův příkaz ho stálo hodně odvahy a stejně tím nikomu nepomohl. Schytl pořádný štulec do zad a musel jít spát bez večere. Otrokyně dopadla hůř. Pán domu ji zbil pěstí, třebaže ho prosila o slitování.

Jenže to bylo včera. Dnešní ráno vonělo jarem a novými začátky. Byla by škoda kazit si ho ošklivými vzpomínkami. Kam oko dohlédlo se rozprostírala úrodná krajina plná svěže zelených polí a upravených vinic. Nad ní se jako mlčenlivý strážce tyčila hora Vesuv. Pompeje byly daleko a s nimi i obávaný otec. Marcus zavýskl radostí a pobídl vraníka, na jehož neosedlaném hřbetě seděl.

„Běž, Boreasi! Leť jako pták!“ zvolal šťastně a hřebec se dal do divokého cvalu.

Krásný kůň a krásný chlapec. Hnali se otevřenou krajinou, opojení omamně chutnající svobodou a radostí ze života. Vraník při běhu napínal potem se lesknoucí svaly a jeho dlouhé nohy tepaly prašnou cestu, vinoucí se podél řeky Sarno. Hřebce netížilo sedlo ani uzda. Citlivou tlamu nezraňovalo železné udidlo. Jezdec ho řídil pouze svým hlasem a sotva postřehnutelnými pobídkami nohou. Byli tak dokonale sehraní, že nic víc k dorozumívání nepotřebovali.

„Přidej, Bo!“ pobízel ho Marcus. „Utíkej ještě rychleji!“ Nadšení mu zářilo z velkých, hnědých očí. Hezký obličej s jemnými rysy ještě zkrášlovalo štěstí, které prostupovalo každíčkým kouskem jeho štíhlého těla.

Ted' by v něm nikdo nepoznal zakřiknutého, plachého chlapce, kterým se stával v přítomnosti svého otce. Když byl venku sám, jen s Boreasem, narůstala mu křídla. Někdy měl pocit, že by jimi stačilo jen máchnout a vznesl by se k nekonečné, modré prázdnotě. Jen kdyby se nemusel vracet do Pompejí! Pohled mu zabloudil k velkému městu, ležícímu ve stínu hory Vesuv. Jeho radost byla rázem pryč.

Hřebec vycítil jezdcův neklid a sám přešel do kroku. Natáhl dlouhý krk a hlasitě odfrkoval po namáhavém běhu. Chlapec ho pohladil po černé hřívě, jemné jako hedvábí.

„Je čas vrátit se domů, bratříčku,“ vyslovil posmutněle to, co tak moc říct nechtěl. Mírným přenesením váhy těla a stiskem nohou obrátil koně směrem k venkovské vile, ležící v náruči polí a sadů sotva míli daleko od městských hradeb. Nejdřív musel odvést Borease

zpátky na statek. Pousmál se. Odklad návratu do Pompejí mu přišel vhod. Ne snad, že by nenáviděl své rodné město. On pouze neměl rád otce, který v něm jistým způsobem vládl.

„Tak jaká byla projížďka, mladej pane?“ uvítal Marca hned za bránou statku štíhlý, šlachovitý muž tmavé pleti.

Chlapec sklouzl s kyselým úšklebkem z koňského hřbetu. „Kolikrát ti mám opakovat, Jubo, abys mi přestal říkat pane? Ten titul si schovej pro mého otce, ano?“

Starší muž mu úšklebek bez váhání oplatil. To samo o sobě naznačovalo, že to s jeho uctivostí nebude tak horké. „Tvůj ctěnej tatík mě sice ustanovil na vašem statku správcem, ale pořád jsem jenom otrok. Nezapomínej na to, Marcu.“

„Kašlu na takové hlouposti!“ rozohnil se chlapec, až hřebec nespokojeně pohodil ušlechtilou hlavou. „Jsi můj přítel, znáš mě od narození a naučil jsi mě všechno, co o koních vím. Nehodlám se nad tebe povyšovat a hrát si na pána!“

Černoch pokrčil rameny. V obličeji se mu usadil stoický, nad vše povznesený výraz. „Jenže tak to prostě je – ty jsi urozenej patricij z váženého pompejského rodu a já jenom obyčejnej otrok. Tak to zkrátka zařídili bohové. Ne, já si nestěžuju. Taky jsem mohl skončit mnohem hůř, třeba se udržet k smrti v dolech, nebo padnout pro zábavu davu v aréně jako gladiátor. Místo toho mě tvůj otec pověřil dohledem nad celým statkem a já jsem mu za to vděčnej.“

Juba už nedodal, že ve skutečnosti bylo jeho zdánlivě privilegované postavení vrávoráním nad propastí. Většinu času sice v rozlehlém hospodářství zastupoval samotného pána, neměl to však vůbec jednoduché. Když se Gavius Venustus jednou za čas ukázal, neustále správce peskoval za malou úrodu nebo za přílišnou mírnost k otrokům. Nutil ho zmenšovat nemocným přiděly jídla a zbavovat se těch neužitečných. To byl důvod, proč Juba nikdy nemohl mít mezi obyvateli statku přátele. Všichni ho nenáviděli pro krutá rozhodnutí, která nebyla z jeho hlavy. Záviděli mu jeho postavení a zároveň se ho báli. Přitom k závisti rozhodně neměli důvod. Vždyť sám pán mu nikdy zcela nedůvěřoval a stále slídil, jestli se ho nepokouší okrást.

Marcus tohle všechno dobře věděl, a proto zůstal zticha. Sice se mohl zeptat, zda byl Juba také vděčný za to, že ho pán nechal za každou potíž s chodem hospodářství zmrskat jako psa, ale raději mlčel. Nechtěl svého o generaci staršího přítele ponížit. Radši si dřep k velkému černému psovi, který se už hodnou chvíli pokoušel kňučením upoutat jeho pozornost. Bylo to nehezké, hrůzu budící psisko. Svůj život trávil přivázané na řetězu hlídáním dvora.

„Nikdy nepochopím, jak to děláš, že tě ta bestie tolik miluje,“ žasl Juba. „Mě snese jenom proto, že mu dávám žrát.“

Marcus se smál, když se mu pes pokoušel olízat obličej. Vůbec se přitom nebál děsivé tlamy plné vražedně ostrých zubů. „Se zvířaty je to snadné. Stačí je mít rád a neubližovat jim,“ pronesl po chvíli, když už se s rafanem dost pomazlil a chystal se jít dál. „S lidmi je to mnohem složitější.“

Muž a chlapec kráčeli vedle sebe rozlehlým dvorem obehnaným vysokou zdí. Hřebec jim šel v patách. Když měli pracující otroky, všichni se chlapci uctivě klaněli. Sice ne tak hluboko, jako když na usedlost zavítal ze svého domu v Pompejích jeho přísný otec, ale i tak si dávali pozor, aby Marca něčím neurazili. Pán je pán a nic na tom neměnila ani skutečnost, že zatím o podobné formality nestál. Římané jsou nevypočitatelní – to byla první a nejdůležitější věc, které se každý otrok naučil, aby dokázal přežít.

Ze stájí se ozvalo bolestné zaržání. Boreas prudce zvedl hlavu. Vzrušením rozšířenými nozdrami nasál vzduch. Tělo měl napjaté jako strunu.

„Co se děje?“ lekl se Marcus.

Černý správce na něj spiklenecky mrkl. „Co bys tak řekl? Už to začalo!“

„Cože?! Perla rodí?!“ Chlapec se rozběhl k bílé omítnuté budově, z níž se žalostné řehtání ozývalo. Hřebec za ním klusal jako věrný pes. Ostatně on sám měl důvod být u bílé kobyly co nejdřív. Vždyť právě přiváděla na svět jeho potomka.

V příšeří stájí dýchlo na Marca teplo koňských těl a jejich nezaměnitelná vůně. Jako pokaždé ho zaplavil příval těžko pojmenovatelného štěstí. Vyrůstal s koňmi od malička. Beznadějně se do nich zamiloval. Nic na tom nezměnila ani zuřivá snaha jeho otce, udělat z něj nafoukaného panáka, který se bude zajímat jen o moc a politickou kariéru. Zvědavě přistoupil ke stání, v němž neklidně podupávala krásná bílá klisna. Momentálně na ní bylo nejvýraznější

její obrovské břicho. Boky jí ztmavly potem, a když se obrátila k přichozím, dala se z jejích něžných očí vyčíst úzkost.

„Hříbě se už brzy narodí,“ pronesl přesvědčeně Juba, stojící vedle rozrušeného chlapce. „Vidíš? Perla už začíná pouštět první mléko.“

Marcus se obrátil na hřebce, který mu zvědavě nakukoval přes rameno. Šťastně ho objal kolem ladné šíje. „Slyšíš to, bratříčku? Za chvíli budeš táta!“

Boreas zakýval moudrou hlavou, jako kdyby všemu rozuměl a natáhl krk přes hrazení. Pokoušel se přičichnout k zajímavě vonící klisně. Se zlou se potázal. Bělka zlostně hrábla kopytem a v nepřátelském gestu přitiskla uši k hlavě.

„Asi jí tady překážíme,“ poznamenal černocho. „Chce mít při porodu klid.“

Marcus si nešťastně povzdechl. „Když já bych byl tak rád při tom, až se to maličké narodí.“

„Já vím, ale jestli budeme Perlu pořád rušit, může zdržovat porod až do rána. Některý kobylky jsou tak fikaný, že to dokážou odsunout až vo několik dní.“

„Nebylo by to pro hříbě nebezpečné?“ staral se hoch.

„Mohlo by, proto říkám, abysme ji radši nechali v klidu. Však ona už si poradí sama. Já na ni dohlídnu, jestli všechno probíhá tak, jak má.“

Chlapci se to moc nelíbilo, ale důvěřoval Jubovi, že přesně ví co dělá. Vždyť tenhle drobný, černý muž toho znal o koních víc, než kdokoli jiný. Pocházel z africké Numidie, kde se odedávna rodili ti nejlepší jezdci na světě. Numidijci uměli dřív jezdit než chodit. Však

kvůli tomu také bývali nadmíru oblíbení v římské armádě, v níž jejich jízdní oddíly neměly konkurenci. Protože dokázali řídit své koně bez postrojů, zůstávaly jim ruce volné pro dlouhý oštěp a kulatý štít. S těmito zbraněmi vyráželi do boje a dokonale vycvičení oři pro ně byli neocenitelnými partnery.

Právě od Jubi se mladý patricij naučil, jak se dorozumět s těmito citlivými zvířaty jinak než za použití hrubé síly. S jeho pomocí si sám vycvičil nádherného vraníka Borease, který byl už po šest let jeho nejlepším přítelem. Proto teď Marcus spolkl zklamání a odvedl zvědavého hřebce do prostorného stání na konci maštale.

Černý správce ho následoval kolébavou chůzí rozených jezdců. Potěšilo ho, že má na mladého pána ještě pořád určitý vliv. „Neboj se, dopadne to dobře,“ utěšoval ho s převahou muže dvakrát tak starého.

Marcus se s Boreasem rozloučil mlaskavou pusou, kterou mu vlepil na hebkou tlamu. Nerozhodně si prsty prohrábl neposedné, tmavě hnědé vlasy. „Když já se tolik těšil, že budu při tom... ach jo, co mám teď dělat?“

„Co takhle vrátit se domů?“ mrkl na něj přátelsky Juba. „Slunce už zapadá a než dojdeš do Pompejí, bude skoro tma.“

„Vážně je tak pozdě?!“ Marcus se chytil za hlavu. „Při Venuši! Z toho bude pořádný průšvih! Dneska je u nás slavnostní večere, na které nesmím chybět. Jestli zapadá slunce, tak hostina právě začala! Otec mě nejspíš zabije!“

Správce se zachmuřil. Dobře věděl, jak moc je chlapcův strach oprávněný. Decimus Gavius Venustus – vážený člen městské rady a majitel venkovského statku i luxusního domu v Pompejích, nešel pro

ránu daleko. Málo mu přitom záleželo na tom, zda bije vzpurného otroka, nebo svého syna. Dokonce ani na manželku, křehkou a oduševnělou Junii, se nerozpakoval vztáhnout ruku.

„Tak si vezmi Borea,“ navrhl Juba. „Na něm tam budeš za chvíli a možná tu večeri ještě stihneš.“

Hoch s povzdechem zavrtěl hlavou. „To se neodvážím. Budu mnohem klidnější, když Boreas nepřijde otci na oči.“

„A co takhle vozem? Dám zapřáhnout a...“

„Nech to být. Přijdu pozdě, s tím už nic nenadělám. Něco takového otec považuje za osobní urážku. Je vlastně jedno, jak velké to zpoždění bude. Hlavně dávej pozor na Perlu, ano? Ráno se na ni přijdu podívat. Třeba na mě s narozením hříbátka počká.“ Marcus spěšně zamával a vyběhl z brány statku. Bylo zřejmé, že navzdory silným řečem má z otce velký strach.

Numid'an se za ním díval, dokud mu štíhlá postavička v prosté hnědé tunice nezmizela za ohybem cesty. „Chudák kluk,“ povzdechl si sám pro sebe. „Vyrůstal ve zlatý kolíbce, a přitom se k němu jeho vlastní táta chová hůř, než k poslednímu otrokovi. Já jsem sice ztratil svobodu, ale aspoň vím, že mě moji rodiče milovali. Může v něco takovýho doufat von?“

Marcus se vlekl domů jako odsouzenec na popravu. Už se ani nepokoušel běžet. Kdyby to šlo, ještě by si cestu o kus prodloužil. Nebo by se raději nevrátil vůbec. Jenže to by jeho matka zůstala s tím tyranem sama.

Náladu mu nevylepšil ani les kamenných hrobek, hustě lemující silnici před městskou bránou. Stálo jich tam tolik, že připomínaly městečko. Byly malé i velké, prosté i bohatě vyzdobené. Neznalý člověk by některé z nich snadno mohl považovat za malé paláce. Náhrobky na jejich zdech stručně shrnovaly životy nebožtíků do několika vět. U mužů zpravidla popisovaly úspěchy v politice nebo v podnikání. V případě žen se omezovaly na strohé konstatování, že dotyčná byla dobrou matkou a řádnou manželkou. To bylo vše, co se od římské matrony očekávalo.

Z některých hrobek zíraly na chodce do kamene vytesané podobizny jejich obyvatel. Leckdy působily až nepříjemně živým dojmem. Marcus se snažil nedívat do jejich tváří, navěky znehybněných v čase. Po zádech mu běhal mráz. Co kdyby některá ze soch najednou mrkla? Nebo po něm vztáhla ruku?! Brr! Otřásl se a přidal do kroku.

S úlevou proklouzl městskou bránou do životem kypícího města. Vypadalo to, že Pompeje nikdy nespí. Prodávat nebo kupovat se dalo i v noci. Jediné, co se měnilo, bylo nabízené zboží. Ráno to byl čerstvě upečený chleba, večer zase vlnaté tělo, slibující prchavou chvilku potěšení. Tohle město patřilo obchodníkům. Každý tu chtěl zbohatnout, od chudáků v otrhaných tunikách, až po urozené patricije. Rozdíl byl pouze v tom, že šlechtická vrstva společnosti

neměla povoleno podnikat. Neslučovalo se to s patricijskou ctí. Jak ovšem Marcus věděl na příkladu vlastního otce, dokázali si tihle páni v pečlivě našasených tógách najít cestičky, jak se do obchodních transakcí skrytě a nepozorovaně zapojit.

Marcus kráčel širokou ulicí podél budovy divadla. Měl na tohle místo moc hezké vzpomínky. Miloval básně i velkolepá představení s herci, kteří nosili na obličejích masky smutku a smíchu. Nejšťastnější byl, když se hrálo o lásce. Rád by sem chodil častěji, jenže otec dával přednost gladiátorským zápasům v aréně. Krvavá představení lépe odpovídala jeho násilnické povaze.

Na město se rychle snášela tma. Padala na červené střechy domů jako smuteční závoj. Ulice se nořily do temnoty, jako když bledé tělo klesá do kalné vody. Svítilo se jen v hospodách a nevěstincích. Počestné obchody už zamkly dřevěné rolety a soukromé domy byly k chodcům obráceny vysokými, strohými zdmi bez oken. Marcus klopýtal po vyvýšeném chodníku a sotva si viděl pod nohy. Padal z toho na něj tísnivý pocit. Dobře věděl, že by se po setmění neměl pohybovat venku sám. Byl až příliš mladý a pohledný na to, aby se mohl bezpečně procházet po městě tak zkaženém, jakým byly Pompeje.

Ještě stále nosil na krku bulu – zlatý amulet, který ho řadil mezi děti a zároveň ho odlišoval od potomků otroků a cizinců. Marcus coby svobodný mladík požíval jistou ochranu zákona. Pokud by byl unesen nebo zneužit, čekal viníka vysoký trest. Právě proto nikdy a nikde neodkládal svůj talisman. I když – byla to opravdu tak spolehlivá ochrana? Vždyť zrovna na takové důvěřivé hošíky cíhali vychytrali

únosci a lovci otroků. Stačila jen chvilka nepozornosti, liduprázdná ulička jako místo činu a důvěřivý mládeneček mohl snadno skončit s pytlem přes hlavu a s pouty na ruku. Ještě téhož dne by úpěl v podpalubí obchodní lodi, jen aby skončil v některém z nevěstinců ve vzdáleném koutu říše jako hračka pro movité pány.

Tohle všechno už Marcus dávno věděl. Úzkostlivá matka mu to opakovala pokaždé, když se chystal opustit bezpečí domova. Rozumný člověk, zvlášť pokud byl aspoň trochu při penězích, nevycházel na ulici bez doprovodu několika statných otroků. Ti mu sloužili jako osobní stráž a po setmění před ním kráčeli s hořícími pochodněmi. Takoví světloňosi by se mu právě teď náramně hodili. Jenže co naplat, vinou vlastní zbrklosti se musel plížit temnými uličkami sám.

Aby minimalizoval nebezpečí, držel se na hlavních třídách. Tam se dosud pohybovalo hodně lidí. Někteří z nich se ještě zdáli být celkem střízliví. Marcus musel napínat oči, aby neupadl přes některého z mnoha zubožených žebráků. Leželi na chodnících, natahovali k němu vyzáblé ruce a žadonili o almužnu. Marcus se na ně soucitně usmíval, ale obdarovat je nemohl. Ačkoli bydlel v jednom z nejkrásnějších domů ve městě, neměl u sebe ani měďák. Všechn majetek patřil otci a ten se o něj se svým nepovedeným synem dělit nehodlal.

Marcus podědil matčinu citlivou povahu, proto pro něj bylo tak těžké překračovat zmrzačené děti s pokroucenými končetinami a přestárlé, nemocné otroky, které jejich krutí majitelé vyhodili z domu, jen aby nemuseli platit za jejich léčbu. To byla v Římě běžná praxe.

Otrok zůstal pouhou věcí, dokonce i podle práva. Jakmile se věc špatným zacházením opotřebovala, takže už nebyla k užitku, nastal čas se jí zbavit.

Spěchající Marcus minul velké lázně, dosud jen částečně opravené po velkém zemětřesení před sedmnácti lety. Těsně k lázeňské budově přiléhal proslulý nevěstinec. Z balkónu v patře se vykláněly povětrné ženštiny a svými obnaženými půvaby lákaly zákazníky. Nevěstky byly silně nalíčené, volně rozpuštěné vlasy jim povlávaly v podvečerním vánku a žluté tógy – zákonem předepsaný úbor pro jejich řemeslo, víc odhalovaly než skrývaly.

Jakmile mezi opile se potácejícími námořníky a potom páchnoucími dělníky spatřily roztomilého mládence, začaly na něj pokřikovat nabídku svých speciálních služeb. Některé byly takového druhu, že Marcovi studem zrudly tváře. Ačkoliv vyrostl ve městě, kde každou druhou zeď zdobily vulgární nápisy i obrázky a v pekařstvích se běžně daly koupit sladkosti ve tvaru pohlavních orgánů, prchal od nevěstince, jako kdyby mu za patami hořelo.

Polekaně vykřikl, když se ve tmě před ním cosi pohnulo. Zprvu se utěšoval, že je to snad jen toulavé psisko – dokud se nezvážlo zakašlání. Mužské zakašlání.

„Co... co po mně chceš?“ vypravil ze sebe Marcus roztřeseně.

„Tvůj patricijskej zadek! A taky tvoje prachy, hošánku!“ ozvalo se ochraptěle ze tmy.

Tak už to bylo tady! Co teď?! Marcus na nic nečekal a dal se na útěk. Jenže mu na dlažbě podklouzly nohy. Svalil se na chodník. Na břicho. Odřel si lokty i kolena.

„Mám tě!“ zvolal nad ním vítězoslavný hlas. „A teď seš můj!“

TŘETÍ KAPITOLA

Marcus se v zoufalství naslepo ohnal pěstí. Zřejmě při něm stáli všichni bohové, protože zasáhl útočníkův obličej.

„Au! Co blbneš!“ zakňučel dotčeně klukovský hlas, tolik odlišný od předchozího strašidelného chraptění.

Marcus překvapeně vzhlédl. Slabé měsíční světlo ozařovalo nezvykle maličkého, kudrnatého mladíka v záplatované tunice, který si bolestně tiskl modrající oko.

„Jsi to ty, Mico?“ vyhrkl udiveně, jakmile poznal svého nejlepšího a zároveň i jediného přítele.

Mica už dávno nebyl dítětem, ačkoli tak pořád ještě vypadal. Po světě běhal na svých krátkých nožkách už víc než osmnáct let, a přesto ho krutí bohové zakleli do těla odpovídajícího svým vzrůstem sotva osmiletému chlapci.

„No, bůh Priapos asi nebudu! I když nádobíčko mám zrovna tak obrovský, jako von. Málem 'si mi vyrazil voko!“ zabručel kudrnáč rozmrzele. „Slepej a ještě chudej, to by byla výhra!“

„Taky jsi mohl dopadnout hůř,“ ušklíbl se Marcus, jemuž se viditelně ulevilo. „Co kdybych tě kopl... no, ty víš kam.“

Mica si mimoděk zajel rukou do rozkroku a otrásl se. „To by teda sakra bolelo! A dneska mám ještě schůzku s Decií. Voteklým nádobíčkem bych ji asi nenadchnul.“

„Vyděsil jsi mě k smrti!“ neodpustil si Marcus výčitku. Vstal a pokoušel se oprášit zašpiněnou tuniku. Marně.

„Ale leknul ses pořádně, co?“ rozveselil se liliput. „Řeknu ti, kamaráde – jak seš vzdělanej, tak seš blbej. Potloukat se tady s tím tvým sladkým ksichtíkem... můžeš bejt rád, že nejsem nějakej nadřzenej úchyl!“

„Ne, ty jsi jenom zloděj,“ povzdechl si odevzdaně Marcus. „Co tady vlastně děláš?“

„Co bys tak řek’? Pracuju,“ ušklíbl se Mica. Jeho jméno v latině znamenalo Drobek. Hodilo se k němu. Dala mu ho matka, i když stejně nevěřila, že nedochůdce v jejím náručí přežije svůj první den. Mýlila se. Z jejích pěti zdravých, normálně vysokých dětí se nedožilo dospělosti ani jedno. Mica jediný jí zůstal. Ten malý človíček se vyznačoval neskutečnou výdrží a urputností. Prostě to odmítal vzdát. Teď byla matka ráda, že ho má. V mládí si vydělávala na živobytí vlastním tělem. Nyní byla předčasně zestárlá, bezzubá a shrbená, ve všem zcela odkázaná na svého syna. Žil s ní v malém, pronajatém pokojíku v podkroví nad pekárnou. Jak jednou řekl Marcovi – byl matce vděčný, že ho coby znetvořené novorozeně nepohodila na městské smetiště. To býval celkem běžný osud nechtěných dětí. Když je někdo včas našel, vychoval z nich otroky. Když ne, zemřeli na haldě odpadků hlady.

„Pracuješ?“ sraštil Marcus nechápavě obočí, ale vzápětí mu svitlo. „No jasně, tma a spousta opilců v ulicích. Snadná kořist pro šikovného zloděje. Jednou tě při těch krádežích chytnou, a pak přijdeš o ruku. Když budeš mít štěstí.“

„Chytnou, nechytnou,“ pokrčil kudrnáč lhostejně rameny. „Mám snad zhebnout hladý? A co moje stará máti? Ne každej má takový štěstí, že se narodil do zlatý kolíbký.“

Marca se jeho slova dotkla. Cítil se zahanbený. Vždycky se styděl za to, v jakém přepychu bez svého přičinění žije, když mnozí jiní umírali hladý. Připadalo mu to nespravedlivé.

„Promiň,“ drcnul do něj liliput přátelsky. „Já to tak nemyslel. 'Dyť já vím, že ty seš jinej. A tvoje máti taky. Nebejt jejích milodarů, polovina žebráků ve městě by už dávno zhebla. Jenže já se teď musím zatraceně votáčet, když budeme tři. Teda vlastně čtyři, i s mojí mámou.“

„Čtyři?!“ Marcus na něj vytřeštil oči.

„Decie se mi včera přiznala, že čeká dítě,“ mrkl na něj šibalsky kudrnáč.

„Já... nevím, co na to říct.“ Marcus si vybavil vytáhlou, dlouhonohou Decii, která se vyznačovala mimořádně ostrým jazykem a nezdravou náklonností k mužskému pohlaví. To ovšem zamilovaný Mica nevnímal a zástup mlsných kocourů, ometajících se kolem jeho žirafí přítelkyně, omlouval její společenskou povahou. Stejně by si nic jiného říct nedovolil, jinak by ho rázná Decie ukřičela.

„Pomodli se za mě k Venuši, budu to potřebovat,“ plácl zlodějíček zaraženého Marca přátelsky do zad. „Já a táta! Umíš si to představit? No nic, vrátím se do práce, dokud jsou ovce pořád ještě v opileckým omámení. Ostříhám z nich rouno, ani si nevšimnou. A ty si dej cestou domů pozor na tu svoji fajnovou prdýlku! Ať nedojde k úhoně!“

„Mico, ty jsi vážně...“ zavolal za ním pohoršeně Marcus, ale po liliputovi už se slehla zem. Mladý patricij zavrtěl s úsměvem hlavou. Ve skutečnosti se na Micu nezlobil. Znali se spolu už celé věky. Seznámili se, když Marcus doprovázel matku do chudinských čtvrtí. Rozdávala v nich drobné peníze a jídlo. Hlavně ale dobré slovo a úsměv. Pro bídou utýrané vdovy a jejich věčně hladové děti byla Junie dobrotivým poslem bohů. Z vděčnosti jí líbali ruce, o což ona vůbec nestála a modlili se k ní jako ke své přímělkyni.

Marcus chodil do temných, vlhce páchnoucích uliček se svou matkou rád. Líbilo se mu, jak se ztrhané, beznadějí a zoufalstvím zošklivělé obličej chudáků náhle rozjasnili, jakmile o ně někdo projevil zájem. V jednom z nejstrašidelnějších zákoutí, kde běžely krysy velké jako kočky, potkal Micu. Marcovi bylo tehdy devět a liliput, ačkoli byl o dva roky starší, mu dosahoval sotva po prsa. Okamžitě si padli do oka. Tvrdým životem zocelený, protřelý mrňous a nesmělý, urozený kluk se stali nejlepšími přáteli. Kdoví, co Micu k Marcovi táhlo, ale opačně to bylo jasné – liliput synovi městského radního učaroval svou schopností brát i největší patálie s nadhledem. Nehroutit se z nich a radovat se ze života tady a teď. Brát všechno co přijde s veselou myslí a vírou v lepší budoucnost.

Marcus se vydal na cestu domů. Navzdory Micovu varování se snažil jít co největšími oklikami. Oddaloval okamžik, kdy stane před nenáviděným otcem. Jenže i ta nejdelší cesta jednou skončí. Marcus zahrnul do jedné z vedlejších ulic a zastavil se před mohutnými, dvoukřídlými dveřmi pobitými železnými pláty. Představovaly jediný vchod do domu, jehož vysoké venkovní zdi odrazovali návštěvníka

svou uzavřeností a strohostí. Marcus ještě okamžik váhal, to když zvažoval, jestli se radši nemá vrátit na statek a přespát tam. Průsvih jako průsvih, o moc horší už to být nemohlo. Odradila ho až představa další cesty přes noční město. Dodal si tedy odvalu, zhluboka se nadechl a kovaným klepadlem ve tvaru řvoucí lví hlavy zabušil do dveří.

Otevřely se téměř okamžitě. Vykoukl z nich ošklivý, holohlavý Baro. Baro byl černý otrok velikosti slušně narostlého býka. Obvykle se tvářil jako vzteklý pes. Vinu na jeho špatné náladě nesl tlustý řetěz, který ho za kotník poutal zevnitř ke vstupním dveřím. Gavius Venustus ho takto potrestal poté, co otroka načapal, že místo hlídání bloumá po domě. Baro ve skutečnosti nebloumal. Byl si ulevit od přeplněného močového měchýře, jenže takové výmluvy jeho pána v nejmenším nezajímali. Ctihodného člena městské rady vůbec málo zajímali těžkosti a trápení druhých, jeho nejbližší nevyjímaje.

Sotva Baro poznal Marca, zjizvený obličej se mu rozjasnil. „To je dost, že už seš zpátky, mladej pane. Tatík se po tobě scháněl.“

Baro byl otrokem polovinu života, a přesto v něm ještě pořád zbývalo až příliš vzdoru. Jen málokdo v jeho postavení by si dovolil tak drzé řeči a neomlouvalo ho ani to, že znal hnědookého chlapce už z doby, kdy za sebou po domě tahal dřevěného koníka.

Marcus se pokusil o křečovitý úsměv. Nezlobil se, jenom teď neměl náladu na žertování. „Zuřil otec hodně?“ otázal se opatrně.

Dveřník se podrbal na pahýlu ucha. O zbytek boltce kdysi přišel v pouliční bitce. „No, radost z toho neměl, ale držel se zpátky, to zas jo. Vono nebude tak zle, mladej pane.“

Marcus věděl, že zle bude a hodně. Otec se nejspíš ovládal před svými hosty. Jen co odejdou, přijde si to se synem vyřídit.

Marcus vklouzl do domu tiše jako duch. Nejdřív proběhl krátkou, tmavou chodbou, která ústila do prostorného a světlého atria. Atrium – neboli vstupní hala, bývalo chloubou a výstavní síní celého domu. Mělo mozaikovou podlahu, zdi zdobené freskami pestrých barev a malý bazének, v němž se zachycovala dešťová voda. Ta se do něj dostávala velkým čtvercovým otvorem ve stropě, jímž do atria bez oken proudilo světlo a čerstvý vzduch. Před bazénkem stál mramorový stůl s ozdobně vyřezávanými nohama ve tvaru lvích tlap a na něm byly k obdivu a závidění hostů vystaveny stříbrné nádoby s motivy z bájí a legend.

Všechno tady bylo uspořádáno pro co největší efekt. Mělo za úkol hosta ohromit. Předvést mu střípky z nezměrného bohatství pána domu. Dokonce se tu nacházela i rodinná pokladnice – okovaná truhla opatřená bytelným zámekem. Na ni, bezpečně uloženy ve speciálních skříňkách, dohlížely masky vážených předků. Těch, kteří dosáhli politické kariéry a vysloužili si tím úctu rodiny. Byly to posmrtné masky vytvořené z vosku, díky čemuž dokázaly věrně zachytit podobu nebožtíků. O to strašidelněji působily.

Marcus se cestou do svého pokoje zastavil u výklenku, do něhož byl zasazen malý oltář. Právě v něm hlava rodiny pravidelně uctívala bohy, aby požehnali celé domácnosti. Mezi malými bronzovými soškami nebeských patronů nesměla chybět ani Venuše, která měla v Pompejích výsadní postavení. Nejen že přála všem zamilovaným, ale zároveň dohlížela na celé město. Marcus se dvěma prsty lehce dotkl

nohou krásné bohyně a vyslal k ní tichou modlitbu, aby ho ochránila před otcovým hněvem.

Po špičkách se rozběhl přes atrium a pokračoval dál úzkou chodbičkou vedle pracovny pána domu. Otec tam naštěstí nebyl. Tiše jako myška se Marcus proplížil k vnitřní zahradě. Zurčela v ní fontána obklopená nahými sochami bohů, jejichž mramorové tváře nasvícené množstvím olejových lamp jako kdyby ožívaly. Malá oáza zeleně byla ze všech stran obklopena krytým sloupořadím, v jehož stínu se ukrývaly soukromé pokoje členů rodiny.

Marcus vklouzl do jednoho z nich a zavřel za sebou dveře. Pro jistotu se o ně ještě opřel zády. Snažil se být nenápadný, ale stejně bylo jen otázkou času, kdy některý z otroků otci nahlásí, že se neposlušný syn vrátil domů. Prozatím se Gavius Venustus dobře bavil ve společnosti svých hostů. Jejich halas a opilecké výkřiky se nesly zahradou. Naštěstí se otevřená jídelna nacházela až na jejím nejvzdálenějším konci.

Marcův pokoj tonul v temnotě. Ve zdi nebylo žádné okno, protože nikdo rozumný nestál o výhled na rušnou, zaprášenou ulici. Kdyby pootevřel dveře, mohl by využít světlo ze zahrady, ale nechtěl slyšet zvuky příliš bujaré hostiny. Radši tápal ložnicí po paměti. Byla to úzká, nevelká místnost s vysokým stropem. Nenacházelo se tam mnoho nábytku, jenom vysoké lůžko, křeslo a truhla na šaty. Zato zdi zdobily nádherné fresky s přírodními motivy. Bohužel nebyly v černé nicotě vidět.

Marcus se s povzdechem usadil na posteli. Díky labutímu perí, jímž byla vycpaná matrace i podhlavník, se lůžko zdálo pohodlné.

Takový luxus si mohli dovolit jenom ti nejbohatší. Chudině musel stačit obyčejný, tvrdý slavník. V tuto chvíli by se s ním ochotně spokojil i Marcus, jen kdyby nemusel čelit nevyhnutelnému střetnutí s otcem. Ačkoli byl po dlouhém dni unavený, neodvažoval se usnout. Nechtěl čelit nepříjemnému rozhovoru rozespalý a tím pádem i zcela bezbranný.

Navzdory svému předsevzetí přece jen usnul. Když o pár hodin později nakráčel do ztemnělého pokoje Decimus Gavius Venustus, ležel Marcus schoulený pod dekou, zcela ponořený do říše snů. Pán domu za sebou tiše zavřel dveře. Ruku se zdobnou olejovou lampičkou pozvedl tak, aby její čadící plamínek ozářil spícího chlapce. Nemluvil. Vyčkával, až se jeho nezvedený potomek probudí sám.

Netrvalo to nijak dlouho. Hoch byl navzdory vyčerpání jako na trní a světlo tančící mu za zavřenými víčky ho brzy přivedlo k vědomí. Zamžoural jako rozespalé kotě a schovaný v bezpečném hnízdečku ze schumlané deky se s hlasitým zívnutím protáhl. Sotva však spatřil otce, stojícího jen pár kroků od něj a stejně nehybného jako jedna z kamenných soch na náhrobcích za městem, polekaně se posadil. Měl z Decima panický strach. Stačilo zaslechnout jenom jeho tvrdý, panovačný hlas a už se mu úzkostí svíralo hrdlo.

Obávanému pánovi domu táhlo na padesátku, ale na jeho vysoké, ztepilé postavě to nebylo znát. Zamlada býval Decimus pro svůj přitažlivý vzhled obletovaný dívkami a dosud mu z oné pohlednosti

něco zůstalo. Gaviův půvab však rozhodně nebyl stejného druhu jako zjemnělá, téměř dívčí krása okatého Marca. Mužově přísné tváři vévodil orlí nos, pod nímž se nacházely snad až příliš tenké rty, které se dovedly usmívat jen potěšením vzniklým z krutosti. Pod nimi odbojně vyčnívala mužná brada. Černé vlasy, na skráních už notně prokvetlé stříbrem, nosil krátce zastřižené. Nad čelem už mu začínaly plešatět. Nejděsivější na něm byly černé, pichlavé oči. Ty jako by dokázaly jediným pohledem odhalit lidskou slabost, aby ji bystrý rozum jejich majitele vzápětí mohl využít ve svůj vlastní prospěch.

Marcův otec měl na sobě slavnostní tógu. Její pečlivé řasení, s nímž si jistě dal velkou práci některý z domácích otroků, se mírně pocuchalo. Z dechu mu bylo cítit víno. Samozřejmě to nejlepší, jaké bylo možné v Pompejích sehnat. To byla jediná známka toho, že Gavius Venustus strávil večer ve veselé společnosti.

„Otče... já... odpusť, že jsem se opozdil!“ vypravil ze sebe s námahou k smrti vystrašený Marcus. Jako vždy v takové situaci ho rozbolel žaludek. Srdce mu divoce bušilo a krev hučela ve spáncích tak hlasitě, že téměř neslyšel. Málokdy byl před otcem schopný souvisle mluvit, tak moc se bál, že odněkud přiletí rána. „Nechtěl jsem...“

Decimus ho pozoroval s pohrdáním. Se stejným výrazem by zíral na obzvlášť odporného červa. „Co jsi nechtěl?! Tak už se konečně vymáčkni! Ne, počkej! Radši mlč!“ Velitelsky zdvižená pravice zastavila příval zmatených slov. „Nestojím o tvé hloupé výmluvy! Věděl jsi dobře, jak moc je pro mě – pro tebe, ta hostina důležitá. Sezval jsem na ni ty nejvlivnější muže z města. Hodlal jsem tě s nimi

seznámit jako jim rovného, dospělého římského občana, který se jednou bude ucházet o důležité funkce ve vládě Pompejí. Ovšem můj synáček se ani neuráčil ukázat! Víš, jak jsem před nimi vypadal?!”

Marcus se pod krupobitím otcových slov přikrčil na posteli. Scvrkával se jako švestka pod žhavým sluncem.

„Tak co mi odpovíš?!” dotíral pán domu. „Nezasloužím si od tebe aspoň trochu vděku?! Platil jsem ty nejlepší učitele, jen aby tě vzdělali v umění rétoriky a dovedností nutných k zahájení úspěšné politické kariéry.“

Marcus si vzpomněl na svého učitele Aristofana, který měl po řecku zkadeřený vous a dobrácké, krátkozrace mžourající oči. Kdykoli byl nablízku otec, mával učitel výhrůžně rákoskou. Řecký učenec měl od Decima nakázáno být na jeho syna tvrdý. Naštěstí rozumný Aristofanes nikdy svého zakřiknutého, ale nadaného žáka netrestal. Rozpoznal jeho bystrou mysl i skvělou paměť, stejně jako lásku k dobrým básním. Díky němu se Marcus naučil milovat Homéra. Nikdy však svému učiteli neprozradil, že ho nejvíc z celé Iliady okouzila osudová a tragická láska mezi polobožským hrdinou Achilleem a jeho lidským přítelem Patroklem.

„Doufal jsem, že půjdeš v mých stopách! Že budeš se ctí reprezentovat rod Gaviů!“ pokračoval otec ve svém peskování. „A jak se chováš ty?! Jako změkčilý hejsek, který jenom leží v hloupých básničkách a neumí nic jiného, než fňukat jako ženská! Ale za to může tvoje matka! To ona tě takhle rozmazlila!“

Marcus vyskočil jako bodnutý včelou. „Maminku neurážej! Ta za nic nemůže!“

V pokoji se rozhostilo mrazivé ticho. Marcus oněměl vlastní sebevražednou odvahou. Pán domu stiskl rty. Probodával syna tvrdým, nelítostným pohledem. Pravice se mu samovolně sevřela v pěst. Jako kdyby měla vlastní vůli, nezávislou na zbytku těla. Toužila vyrazit proti prostořekému chlapci a tlouct ho, dokud nebude prosit o slitování.

Marcus si toho dobře všiml. Moc se snažil tvářit statečně, ale všechno v něm křičelo hrůzou. Jako uhranutý sledoval pohyb otcovy pěsti. Blížila se k němu. Pohybovala se jaksi zpomaleně. Uhnout nestačil, tak moc byl paralyzovaný strachy. Zasáhla ho do břicha. Tvrdě. Bolestivě. Marcus se zlomil v pase. Trásl se a lapal po dechu. Klesl na kolena a pokoušel se ovládnout nutkání zvracet.

Decimus Gavius Venustus se nad ním tyčil s chladným pohledem tmavých očí. Obličej měl zcela bez emocí. „Už nikdy se neopovažuj být na mě drzý!“ odsekával slova jako řezník syrové maso. Čekal.

Marcus dobře věděl na co. „Promiň, otče.“ Hlas se mu třásl bolestí i strachem.

„Nekňuč!“ okřikl ho Decimus znechuceně a chlapec se znovu přikrčil v očekávání další rány. „Jdu spát. Mám tě plné zuby. A z domu nevystřčíš ani nos! S koňmi máš konec! Už za nimi ani nepáchneš! Rozumíš?!“

Vyšel z pokoje jako vítěz. Vždycky byl vítězem. Za sebou nechal svého zlomeného syna. Ani se neohlédl.

Marcus se postavil na roztřesené nohy. Přešel k posteli a ztěžka se na ni posadil. Strnule zíral před sebe. V uších mu hučelo a oči se nepřestávaly plnit slzami. Utřel si je hřbetem ruky. Ten výprask nebyl

jeho první. Zdaleka nebolel tolik, jako otcova slova. Jako jeho zákaz, aby chodil za koňmi. Měl opustit milovaného Borease?! Už nikdy ho nebude smět pohladit po hebké tlamě? Nikdy se už nevyhoupne na jeho hřbet a nenechá se unášet volnou krajinou? A co Perla a její hříbátko? Ty už taky neuvidí?!

Ne, to by nesnesl! Tentokrát otce neposlechne! Ráno si počká, až ten tyran odejde z domu a uteče na statek! A pak ještě dál. Hodně daleko. Uprchne i s Boreasem! Hlavně pryč z tohoto domu! Bude svobodný! Jenže co maminka?

ČTVRTÁ KAPITOLA

Pět ozbrojených mužů sestupovalo do zejícího chřtánu podpalubí otrokářské lodi. Dřevěné schody pod jejich nohama žalostně sténaly. Arn byl potichu. Ostatní zajatci taky. Už se naučili, že za každé slovo následoval výprask. Arn se o tom přesvědčil jako první. Když se v tomto pekle před několika dny probudil, zmatený a s bolavou hlavou, začal se shánět po své sestře. Zoufale volal její jméno, dokud se mu nad hlavou neotevřel poklop a jeden z námořníků na něj nekřikl, aby koukal mlčet. Nemlčel. Trest přišel vzápětí. Vrhli se na něj dva a tloukli ho tak dlouho, dokud neztratil vědomí.

Ted' sešli oba jeho mučitelé do podpalubí a s nimi ještě další tři. Všichni krčili znechuceně nosy nad pachem těl spoutaných otroků.

„Tady to smrdí hůř než v prasečím chlívkul!“ zavrčel jeden.

„Co bys taky čekal?“ odpověděl mu posměšně druhý. „Vždyť jsou tady zavřený samý prasata!“

Arn by jim moc rád řekl, že kdyby oni sami strávili tolik dní znehybnění v poutech, nucení vykonávat potřebu rovnou pod sebe a před zraky svých stejně nešťastných sousedů, nebyli by cítit o nic lépe. Radši však zůstal potichu. K čemu by to bylo, nechat se zase zbít? Moudře se rozhodl šetřit si síly na důležitější věci. Třeba na útěk.

Jeden z námořníků odemkl kládu, ve které měli otroci uvězněné kotníky. Ostatní začali rámusit holemi a křikem zajatce nutili, aby

vstali. Většině to šlo zatraceně ztěžka. Ztuhlé, dlouho nepoužívané svaly bolely. Děvčátko vedle Arna se rozplakalo.

„Koukej vstát, ty malá divoško!“ rozkřikl se na ni jeden námořník – muž s ošklivou jizvou táhnoucí se mu přes půlku obličeje. „Dělej, nebo tě rozhejbu sám!“ Napráhl se, aby ji uhodil.

Arn byl rychlejší. Navzdory spoutaným zápěstím mu zachytil ruku s holí. Jejím koncem ho silně dloubl do žaludku. Chlap vyhekl. Zlomil se v pase. Začal zvracet a zhroutil se na špinavou podlahu. Jenže už tam byli ti druzí. Vrhli se na Arna. Se zuřivým klením do něj bušili pěstmi. Častovali ho kopanci. Nemělo smysl s takovou přesilou bojovat. Schoulil se do klubíčka a rukama si chránil hlavu.

„Hej! Co se to tam dole děje!“ nakoukl otevřeným poklopem kdosi z výšin paluby.

„Vo nic nejde, Marcelle. Dáváme jednomu z těch prašivejch Germánů lekci v poslušnosti,“ houkl v odpověď jeden z námořníků.

„Tak s tím koukejte přestat!“ rozzlobil se otrokář Marcellus. „Jestli mi poškodíte zboží, budete ho muset zaplatit! Nevleču je až sem, abyste mi je ráno před trhem zmrzačili!“

Zmínka o penězích měla na tyrany zázračný účinek. Nechali Arna být, dokonce mu pomohli na roztřesené nohy. Utřel si zkrvavený nos a počastoval je nenávistným pohledem. Nijak zvlášť si tím nepomohl, ale cítil se o trochu líp.

Otroky hnali nahoru do schodů. Pro skupinku zajatců to byl první pořádný pohyb po několika dnech. Potáceli se toporně jako starci. Poháněl je křik a rány do zad. Arn sykal bolestí, když se pokoušel

ohýbat ztuhlá kolena. Ani natlučená žebra mu s výstupem moc nepomáhala.

Konečně byli na palubě. Slunce teprve vycházelo, přesto je po tmě tam dole jeho jas téměř oslepil. Arn se s rozkoší nadechl čerstvého vzduchu. Voněl solí a mořem. Tohle bylo jeho první setkání s nekonečnou vodní plochou. Dosud znal jenom bystře proudící potoky a široké, líně plynoucí řeky. Moře bylo modré, zvrásněné zpěněnými hřebeny bílých vln. Nebe nad ním bylo jeho otiskem, až na beránky mraků a křičící racky.

Loď, která je tolik dní unášela do neznáma, se blížila k pevnině. Vzdálený břeh byl posetý domy. Z dálky vypadaly jako dětské hračky. Bílé zdi barvilo vycházející slunce do teple oranžového odstínu a střechy z pálených cihel byly jako krůpěje krve. Nad vším čněla mohutná hora kuželovitého tvaru. Arn se při pohledu na ni zachvěl. Naskakovala mu z ní husí kůže, aniž tušil proč.

Na zkoumání krajiny ani vlastních pocitů však nebyl čas. Námořníci pobízeli otroky holemi. Drželi je v pevně semknutém hloučku jako pastýřští psi stádečko ovcí. Až teď mohl Arn vidět, kolik jich v podpalubí živořilo spolu s ním. Byli tam hlavně mladí muži a ženy, mezi nimi několik odrostlých dětí. Všichni vypadali po úmorné cestě zbídačeně. Špinavá těla v ještě špinavějším oblečení. Některým zůstali ze šatů jenom cáry, kterými prosvítala jejich nahota.

„Umyjte je!“ přikázal Marcellus. „Takové trosky by nekoupil ani největší zoufalec! Šaty dolů, otroci! Honem!“

Zajatci si vyměnili zmatené pohledy. Mají se svléknout?! To přece nemohl myslet vážně?!

„No tak, psi?! Jak dlouho bude pan Marcellus čekat?!“

Do zad jim zabubnovaly hole námořníků.

„Poslouchat se musí,“ pokýval hlavou otrokář s výrazem otce, kárajícího své nezvedené děti. „Všechno dolů! Aspoň si pořádně prohlédnu svoje zboží!“

Ženy se zdráhaly nejdéle. Žádná nechtěla být první, která se obnaží před pochechtávajícími se mořskými vlky. Zato Arn se nestyděl ani trochu. Páchnoucích hadrů se zbavil s velkou radostí. Už mu bylo ze vši té špíny zle. Pach vlastního těla se mu hnusil. Doma se koupal dokonce i v zimě. Spolu se sourozenci si v zamrzlé řece vykopali do ledu díru, a alespoň na chvíli se celí ponořili do studené vody.

Ted' je také polévaly studenou vodou, jenomže mořskou. Chlístali na ně plná vědra a smáli se jejich drkotajícím zubům. Arn se snažil drhnout holýma rukama. S úlevou sledoval odplavující se špínu, pod níž se objevovala bledá pokožka. Voněl ted' mořem. V dlouhých, plavých vlasech mu ulpívaly krystalky soli. Ve slunečních paprscích se leskly jako maličké drahokamy.

Marcellus zamyšleně obcházel svoje ovečky vyslečené z rouna. Prohmatával jim svaly. Hodnotil zuby. Nestyděl se dotýkat prsou svých nešťastných otrokyň. Snášely to mlčky, jen ty nejmladší plakaly studem. „Dobře jsem nakoupil,“ mnul si spokojeně ruce. Pak se zarazil. Zaostřil pohled doprostřed hloučku, na mladíka s ošklivě pokroucenou rukou. Vypadalo to jako špatně srostlá zlomenina. Marcellus zkřivil obličej odporem. „Bohové! Co je to támhle za chcípáka?!“

Jeden z námořníků vystrkal nešťastníka před otrokářův zachmuřený zrak.

„No fuj! Jak jsem něco takového mohl přehlédnout?!“ spílal si Marcellus. „Ti zatracení legionáři mě zase jednou pěkně podfoukli! Ale však já jim to příště spočítám! Jenže co s mrzákem? Do města ho nepotáhnu. Moje zboží je vyhlášené nejlepší kvalitou a dobré jméno má obchodník jenom jedno. Co naplat, hoši, zbavte se ho!“

Námořník, který až dosud svíral mladíka kolem kostnatých ramen, ho odvedl k boku lodi. Nic nedbal na jeho zoufalý křik. Neslyšel jeho úpěnlivé prosby. Popadl nešťastníka za nohy a jako pytel ho přehodil přes zábradlí. Ozvalo se hlasité šplouchnutí. Loď plula dál, o ubožáka už se nikdo nezajímal. Třeba bude mít štěstí a někdo se soucitnějším srdcem ho z vody vyloví... anebo taky ne.

Červenka tomu přihlížela s vytřeštěnými očima. Dlaněmi si zakrývala pusku, aby zadržela zděšený výkřik. Sotva mrzáček zmizel z paluby, obrátila se k Arnovi a zabořila mu obličej do nahé hrudi. Cítil na kůži její horké slzy. Byly zrovna tak slané, jako mořská voda. Chlácholivě ji objal kolem ramen. Mlčel. Co jí měl říct? Že to bude dobré? Nechtěl lhát.

Marcellus jim rozdal tuniky. Byly obnošené a mnohokrát spravované, ale vypadaly docela čisté. Všichni si je honem s úlevou oblékli. Byl to příjemný pocit, mít na sobě po dlouhé době něco, co nepáchlo.

Otrokářská loď se blížila k přístavišti v rozlehlém zálivu. Jeho břeh byl posetý hustou zástavbou domů a honosných vil. Arn tak veliké město ještě nikdy nespátril. V jeho vesnici stálo všeho všudy deset

dřevěných chalup. Kdysi mu to připadalo jako středobod světa. Kdyby ho na zápeřstích netížily okovy a tělo ho nebolelo od výprasku, nejspíš by si ten výhled užíval. Však se bylo na co dívat! Kolem přístaviště to pulzovalo životem. Hemžily se tam břichaté obchodní lodě, velké zásobovací čluny i prosté rybářské pramice. Námořníci na sebe pokřikovali a jejich hlasy se nesly nad tyrkysově modrou hladinou jako křik racků.

Loď s germánskými otroky však do přístavu neplula. Nabrala směr k široké řece, která ústila do moře. Po ní se pohybovaly čluny plně naložené zbožím, které díky splavnému toku zásobovaly vnitrozemí. Právě tam mířila i loď s Arnem na palubě. Vypadalo to nebezpečně. Velké plavidlo přece mohlo na obyčejné řece uvíznout. Ale ne, vlečné čluny je nepustily dál než k uvazovacím kůlům, které ohraničovaly mělčí vody. To už se scenérie na břehu proměnila. Hustě osídlený záliv po několika mílích vystřídalo město, pyšně se rozkládající na přírodní vyvýšenině. Vysoko nad hradbami zářil vstříc připlouvajícím lodím nádherný chrám. Byl zasvěcený Venuši. Arn se ušklíbl. Už slyšel o tom, že bláhoví Římané staví svým bohům paláce, místo aby je uctívali v čisté vodě řek a v posvátných hájích.

„Tak jsme tady, vy bando divochů!“ zahalekal šťastně Marcellus. „Vítejte v Pompejích!“

Otroci si vyměnili udivené pohledy. Takže žádný Řím, dokonce ani Délos, ale jakési Pompeje. Co to je, ty Pompeje? Kdo o nich kdy slyšel? Otázky vystřídalo překvapení nad ruchem přístaviště. Plavební sezóna byla v plném proudu a zboží, které připlouvalo ze všech končin světa, bylo třeba urychleně vyložit. Zvláště u exotického ovoce

a divokých zvířat, uvězněných v klecích, bylo třeba spěchat, aby obchodníci neutrpěli ztrátu. Všude panoval zmatek. Jedni připlouvali a druzí zase chtěli odplout, zboží se vykládalo i nakládalo. Tu a tam se strhla i hádka a strkanice.

Ted' přišla řada také na Arna a ostatní otroky. Museli slézt po provazovém žebříku do člunu, nebezpečně se houpajícím na hladině řeky. Se spoutanýma rukama to šlo těžko. Mnozí měli strach. Neuměli plavat. Pád do vody by pro ně byl osudný. Nohy měli ještě pořád zesláblé. Zaplétaly se jim v lanech. Do zad jim bušily nadávky netrpělivých námořníků. Někteří je poháněli holemi.

Konečně byli všichni v bezpečí na loďce. Marcellus nastoupil s nimi. Námořníci se dlouhými bidly odstrkovali od říčního dna. Vezli je ke břehu. Tady už nevonělo moře. Ve vzduchu se mísily desítky pachů – pižmo linoucí se z klecí uvězněných cizokrajných zvířat, pot z lidských těl, bahnité aroma řeky. Do toho překřikování hlasů, tlačení lidí a zmatené hemžení.

Otroky hnali předměstím Pompejí kolem skladišť pro dovážené zboží, malých krámků s potřebami pro námořníky, a hlavně hospod a nevěstinců, ve kterých mohli mořští vlci utratit své těžce vydělané peníze. Malá Červenka se k Arnovi vystrašeně tiskla. On se kvůli ní snažil tvářit statečně. Přetavoval svoje obavy v zuřivost. Ať už je v tom podivném, páchnoucím městě čekalo cokoli, hodlal se tomu postavit jako muž. Jako bojovník! Mohli mu nasadit okovy, ale zlomit jeho ducha nedokážou, dokud jim to on sám nedovolí!

Bránou od přístaviště proudilo do města spoustu lidí. Byl den trhu. Hlavně prodejci spěchali do Pompejí už za svítání. Chtěli si zabrat ta

nejvýhodnější místa, kde jejich zboží uvidí co nejvíc zákazníků. Také otrokář Marcellus pospíchal se svým spoutaným stádečkem na to nejstrategičtější místo – přímo na největší náměstí v Pompejích – na fórum.

Kolem udivených Germánů se cestou zdvihaly honosné stavby pompejského fóra. Chrámy, městské úřady, mramor a bronzová nahota soch, zářící ve slunci. Až z toho oči přecházely. Arn si proti dech beroucím palácům připadal nicotný jako mraveneček. Navzdory svému pohrdání vůči všemu římskému se nemohl ubránit jisté míře obdivu. Ještě nedávno by dal všechno za to, kdyby mohl opustit nudnou kvádkou vesnici a poznávat divy světa. Teď těmi divy kráčel, ale staly se mu vězením. Zlatou klecí. Nemohl se ubránit vzpomínkám na Gudrun. Copak by tomuto místu jeho sestřička řekla? Snad jí o něm bude moci jednou vyprávět. Snad...

Marcellus je dovedl do nitra rozlehlé tržnice. Tam bylo ještě rušněji než na samotném fóru. Na každém možném i nemožném kousku místa seděl nějaký trhovec. Ti zámožnější nabízeli svoje zboží na pultech dřevěných stánků, ostatní třeba jen na zemi, vyskládané na kousku hadru. Jedni jako druhí se překřikovali, aby upoutali zákazníky. Prodávalo se všechno. Od sladkého smaženého pečiva, látek a živých ryb, až po lidi.

Arna s ostatními nahnali na vyvýšené pódium v zadní části budovy. Spodky nohou jim nabílili křídou. To bylo znamení, že se jedná o právě dovezené otroky, ukořistěné na svobodě. Marcellus pověsil každému z nich na krk voskovou tabulku s několika vyrytými slovy. Jednu obdržel také Arn. Netušil, co je na ní napsáno. Neuměl číst a

stejně by se mu text ani trochu nelíbil. Jednalo se o výčet značně nadnesených kladů jednotlivých otroků. Sesumíroval ho sám Marcellus, aby ke svému zboží nalákal zájemce.

Arn pozoroval Římany s nenávistí. V prostorách tržnice se jich hemžily desítky. Ačkoli to mladý Germán nedal svým věznilům během cesty najevo, rozuměl jejich zpěvné řeči dobře. Latinsky se naučil už jako malý kluk od starého Gunnara. Ten byl dlouhé roky otrokem jednoho urozeného pána v pořímském norickém městě Carnuntu. Po několika letech utrpení v domácnosti věčně opilého tyрана se mu podařilo uprchnout do lesů za hranice říše. Tam se přidal k lidem z Arnovy vesnice, neboť také pocházel z germánského kmene Kvádů. Z vděčnosti za poskytnutý azyl naučil všechny místní latinsky. Náčelník Adalbert – Arnův otec, na tom trval. Podle něj bylo životně důležité poznat svého nepřítele a k tomu patřilo i umění ovládnout jeho řeč.

Proto Arn po celý čas v Pompejích mlčel a vše kolem sebe bystře pozoroval. Vrával si do paměti jednotlivé ulice a uličky, kterými je na trh přivedli. Spřádal plán útěku. Jestli měl strach? No samozřejmě, že ano. Vždyť byl sám v neznámém městě. V cizí zemi. Ze svobodného člověka, který si směl dělat co chtěl a mohl rozhodovat o svém osudu, se v jediné nešťastné chvíli stal bezprávným otrokem. Tvorem, jehož Římané stavěli na roveň mluvícímu nářadí a podle toho s ním také zacházeli.

To bylo vidět všude kolem. Arnovým pozorným očím neunikly ony shrbené, vnitřně zlomené postavy, ploužící se jako bez života za svými bohatými pány. Na některých byla vidět nedostatečná výživa,